

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Odpiranje hrvatskega vseučilišča.

Hrvatje so imeli zadnji ponedeljek lep dan, dan sijajne zmage. Odpiralo se je hrvatsko vseučilišče, najvišja narodna učilnica. Tu ne moremo spuščati se v posameznosti te velikanske, vseskozi narodne svečanosti, nego ob kratkem in v naglici naj popišemo celoten vtis.

Ta dan je bil Zagreb, slovesno z zastavami okinčan, obiskan od mnogih odličnih osebnosti. Mej onimi, ki je bil najsijajnejši sprejet, je gotovo šteti Strosmajer, ki se je v soboto večer pripeljal z vlakom, okinčanim z zastavami. Vseučilišča in višje šole raznih narodov so bile povabljene. Temu pozivu so priposlanjem zastopnikov odgovorila vseučilišča: berlinsko, katero je zastopal sloveči profesor Gneist, praško (prof. Randa), praška politehnika, belgradska višja škola (prof. Novakovič), graško vseučilišče (pr. Blodig, Biederman, Frischauf), peštansko (minister Pauler in dr.) kološvarsko, krakovsko, bolonjsko in več drugih pismeno. Ker mej Slovani nemalo Slovinci in Slovaki, višje učilnice, povabil je odbor izjemoma Slovensko in Slovaško Matico. Dalmatinske Maticе ne, ker Hrvati smatrajo Dalmatince kot Hrvate, svoje učilišče, kot i njih učilišče.

Sredina cele slavnosti je bilo oficijalno odpiranje vseučilišča od strani bana Mažuraniča kot za to priliko posebno pooblaščenega kraljevega namestnika v veliki saborski dvorani. Tu so se zbrali višji hrvatski vladni krogi, višje svečenstvo, na čelu Strosmajer in zagrebški nadškof Mihalović, novoimenovani vseučiliščni profesorji, ogerski minister Pauler z več magjarskimi profesorji, drugi inostrani profesorji in deputati, narodni po-

slanci, in izbrano občinstvo, kar so ga mogle prostorna sobana in velike galerije obseči. Bilo je impozantno videti, ko je ban Mažuranič, v narodni obleki hrvatskih banov, pokrit, v imenu in na povelje Nj. v. cesarja in kralja v latinskem in potem v hrvatskem jeziku proglasil vseučilišče odtvoreno in ustanovljeno, naglašujoc važnost te najvišje učilnice za hrvatski narod. Rektor Mesić je potem prečital ustanovni zakon, imena novo imenovanih vseučiliščnih profesorjev in je v dolgem skoro poldrugo uro trajajočem govoru razložil pomen in zgodovino hrvatske akademije in vseučilišča, ki je iz nje vzraslo, govoreč po večini hrvatski in tu pa tam latinski.

Z gromovitim navdušenjem in živio-klici so bila potem odzdravljena posamezna pozdravljenja, ki so jih zastopniki izrekli novemu vseučilišču. Na zanimive podrobnosti teh pozdravljenj se denes ne utegnemo spuščati. Posebno navdušeno so bili pozdravi češke univerze, slovenske Maticе (govoril predsednik njen dr. Costa), slovaške Maticе, berlinske univerze in berlinske. Dr. Costa da sicer on ne bi imel govornosti tu, saj so stranci pozdravljajo hrvatsko vseučilišče, ker Slovenci se s Hrvati smatrajo za eden in isti narod, vendar smo dozdej državno-pravno in politično ločeni. Slovak Čulen je govoril navdušeno, rekši, da tu na svobodni zemlji Hrvatski enkrat sme Slovak prosto govoriti in je ostro mahnil po zatirateljih Slovakov, po Magjarih, da si jih nij imenoval, tako, da je minister Pauler bled od jeze bil. Burni aplavs je Magjarom kazal, kako Hrvatje sodijo o tem. Italijan iz Bolonje je povzdigoval hrvatski narod, ki je boril se s

Turki, ko so drugi napredovali, a vendar zdaj uže tako daleč prišel. Nemec Gneist je pozdravljal v imenu berlinske univerze najmlajšo sestrico „tu na skrajnem koncu kulture“ ter djal da Nemci vidijo v razliki jezikov pospeh kulture, a ne njen zadržek. Govoril je nemški a končal latinski. Magjari, trije in sicer minister Pauler in dva profesorja, govorili so magjarski, cesar nobeden človek razumel nij. Tudi so bili Magjari najhladnejši pozdravljeni — kar je naravno. To se je posebno iz razložka videlo, kako vse drugače viharo so rokopolaskali Čehu Randi, ki je precej za Magjari govoriti začel v češkem jeziku. Srbov iz Novega Sada nij bilo, — to so čudni patronje. Tem bolj so bili oni iz Belgrada prijazno sprejeti.

Cela svečanost je imela eminentno naroden slovansk značaj. Videli smo stare gospode mej gledalci, katerim je ta prizor solze v oči gnal, — bile so sigurno blage solze domoljubnega ginjenja, in veseli, po rega patrijotičnega srca, ki so v tujini, po britkem se da črez mnoge obupa inji, po britkem za milo domovino in svoj narod slovaški.

Druge podrobnosti pove naš zagrebški dopisnik in jih hočemo dopolniti tudi še sami.

Šolske razmere.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

Šolske razmere na Kranjskem postajejo žalibog od dne do dne bolj zamotane in zmešane. To nam spričuje zadnja učiteljska skupščina in kranjski deželni zbor. Vlada je znala s pomočjo svojih organov učitelstvo

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karlina Světla; poslovenil Franjo Tomšič.)
(Dalje.)

Ona je trenotek omahovala, ima-li odgovoriti ali ne; zopet si je prizadevala vstati, kar se jej zopet nij posrečilo. Končno je vendar pregovorila k njemu, ali vsaka njena beseda je bila nož:

„Se mi nemate zakaj izgovarjati, prej bi to jaz morala storiti. Kar se mi je zgodilo, bila je le zaslužena kazen; vsak mi je branil ter mi pravil, kaj me priča-kuje...“

„Enefa!“

„Da, prej bi se jaz vam morala izgovarjati, nego vi meni“, nadaljevala je še ponosnejše in grenkejšje, „ker sem vas s svojo ljubeznijo obteževala. Je-li ste me

za-njo presili? Ste-li terjali od mene, naj si naredim o vas vzvišeno podobo ter se vam kot posvetni osobi uklanjam, naj najzlahtnejši in najboljši misli o vas imam? Zakaj sem to storila v dekliski prenapetosti? Kaj vi morete za to? Vi me nijste nikakor varali, jaz sem varala sama sebe. Prejeli ste od mene ljubezen, kakor se prejmlje igračica od deteta, katero nam ponuja. To delamo le, da bi ga nepotrebno ne dražili ter jo jemljemo uže s tem namenom, da se je znebimo, kakor hitro se otrok ogleda. Da, zahvaliti bi se vam morala posebno, da ste imeli tako dolgo potrpežljivost z menoj, igraje si skrivno z menoj.“

Zdaj pač nij bil njen obraz več leden, ampak gorel je z plamenom.

Otik jo je dolgo gledal resno in bolestno; bila je ranjena v globočine srca ter hotela še njega tako globoko raniti z pušicami svojih besedij.

„Meni se zdi, Enefa, da ne hodiš dosta

v podstrešno čumnato, kjer vise zraven betlehema one tri podobe, katere je dal tvoj praotec vsem grešnikom v tolažbo izmalati, da bi nobeden ne obupal nad svojimi pregrehami, nego se spomnil pogledovaje njih, da dobi vsak, kdor se spokori, milost“, očital jej je v začetku le čedno; pa čem dalje je govoril, tem ostreje je govoril. Končno se je vendar le vnela razžaljena ponosnost, da je njegovo prizadevanje, popraviti svoje napake, tako uporno od sebe pehala neprenehoma ga poniževaje. „Ko bi si šla večkrat te podobe ogledat ter se iz njih učiti, bi me zdaj ne hotela podirati dokazovaje, kako visoko stojiš nad menoj, da se tudi z mojo krivico obtežuješ ter iz mene krivice težko breme ponosno snemaš. Enefa, zdaj čisto dvomim, da si me res kdaj ljubila; kaj bi počela sicer tako z menoj, vedeč, da se ne baham z duševno svojo spreobrnitvijo? Resnično ljubečemu srcu je slast, ako more odpustiti; premisli, kako na stežaj bi ti jaz

tako zbegati, da se ne ve več orientirati, da, ne več razločevati pametne pedagogike od zblojenih pedagogičnih fraz, da ne vidi velikega razločka mej narodnjaki in mej nemškimi in nemškutarskimi vse obetajočimi „inšpektorji“, kratko rečeno: nekatere kranjske učitelje so z ene strani vladni možje in nemškutarji, z druge strani klerikalci tako zmešali, da ne vedo razločevati, kaj je belo in kaj je črno.

Toda tem homatijam ne bo še konca, kajti značajni slovenski učitelji v Ljubljani ne store ničesar, da bi take omahovalce okolo sebe zbirali, in narodnjaki, zlasti deželni zbor kranjski s svojo narodno večino neče dajati svojemu učiteljstvu poguma.

Da je kranjski deželni zbor šolnino odpravil, je sicer hvalevredno, a vendar ta čin nij družega bil, nego moralna sila, ker bi se na Kranjskem nikoli ne bilo toliko učnine nabralo, da bi zadostovala še za te pičle učiteljske plače. Kranjski deželni zbor nij učiteljem plač poboljšal; za poboljšanje je glasovalo samo kakih 4—5 poslancev. Res je kranjska dežela revna, res stoka pod velikim davkovskim bremenom; vendar bi se še za učitelje kak krajcar dobil. Treba je vendar le pomisliti, da z enim samim gold. na dan omikan človek z družino izhajati ne more. In vendar ima polovica kranjskih učiteljev le 1 gold. na dan. Priporočevati učiteljem postranske poslove, je nepravidno ter šolstvu škodljivo. Če mora učitelj do trideset ur na teden podučevati, t. j. po 6 ur na dan, je-li mu ostaje kaj časa za postranske opravke?

Pragmeto nazadnjaška je misel, da se gimnazije učitelj preveč uče, in da bi 2 leti vsakega učitelja. Učiteljska zadostovali za bili pač le bolj starim učiteljem narode, ki Najnepopolnejše pa je učiteljsko zaničljivo govorjenje o učiteljstvu od strani dr. Bleiweisa v kranjskem zboru. Če se neče ali ne more ubogemu in baš sedaj tako zbeganemu učiteljstvu kaj pomagati, naj se ga vsaj ne žali. Dr. Bleiweis je pa rekel: „Če tudi vsi „šomaštri“ se preselijo, vsaj ostanejo pri nas še naši duhovni in to so naši pravi učitelji.“ Iste besede je nekda tako visoko čislani gospod izrazil, ko je dr. Schrei učiteljicam enake plače zagovarjal kakoršne imajo učitelji.

Sicer pa tudi ustavoverni (nemškutarski) manjšini v zboru nij bila resna volja, za učitelje kaj storiti, da si ljubljanski Zimovci le od njih rešenja pričakujejo.

Poslanca Gariboldi in Schrei sta (a še to samo k oknu ven) stavila le polovičarske predloge, katere uže zarad nepopolnosti nij bilo mogoče sprejeti. *)

Iz raznih teh skušenj sledi velik nauk za kranjsko učiteljstvo. Ono ima boljše prihodnost le od narodne večine kranjske zbornice pričakovati. Ako bodo pa učitelji s podpiranjem ljubljanskih renegatov zoper narod rovali, tudi v prihodnjem letu nij pričakovati zvišanja plač. „Krainischer Lehrerverein“ ne zabavlja vsakemu narodnjaku s „klerikalcem“, ne prosi denes za „staatsrock“ a takoj jutri pa deželni zbor za boljše plačo. To je strašna nedoslednost in blamaža. „Slovensko učiteljsko društvo“, ti se pa tudi potegni kaj za svoje kolege, tudi ti sproži vsaj v bodoče besedo, katera bode brez dvombe več veljave imela. In v bodoče bode zbor gotovo to zadevo temeljitejše pretresel, ker mu bo gotovo na tem ležeče, da ne bode Kranjska brez šol in šole brez učiteljev, kajti večina zbora vendar le nij nazadnjaških mislij.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. oktobra.

Bivši minister *Giskra* je v Brnu svoje volilce sklical in jim dajal račun o svojem parlamentarnem delovanju. Zanimivo je, da je *Giskra* grajal vlado Auerspergovo zarad njenega slabega obnašanja ob denarstveni krizi, katero je vlada sama sozakrivila. So sebnost z zadnjimi železniškimi koncesijami (*Giskra* ni zadovoljen). Tudi deželni zbor ne bode opozicije iz principa delal dokler bode ustavoverna in napredna, da si nekateri udje vlade niso dovolj zmožni. Proti posameznim točkam vladnega programa se sme oponirati, ker nij v javnem življenju nič žalostnejšega nego slepa pokorščina vladi, ker je ravno visoka vlada.

V *Pešti* so 17. okt. slovesno sprejeli severno-polarske potnike *Kepesa*, *Pajerja* in grofa *Vlčka*.

Vnanje države.

Francoska Mac-Mahonova vlada je dve dejanji storila, ki kažete, kakor da bi

*) Dežman vam je pa orglarstvo priporočal.

se nagibala zdaj malo bolj k republiki. Odločno je desaurirala vojvodo de Padua, bonapartovskega kandidata, ki se je na vlado sklicaval pri volilni agitaciji ter dejal, da je Mac-Mahon le pripravljalec mesta za Bonapartovce. Na drugi strani pak demisije republikanskega kandidata *Médécina* nij sprejela.

Iz *Španije* poroča karlistična depeša da poročilo o odpadu karlistov v Biskaji ne bi bilo resnično. — Tudi glede drugega poročila, da je namreč prišlo na španjsko mejo 3000 avstrijskih Wänzlovih pušk, dunajska „Abpst.“ kot neresnično proglašala. — Karlisti so ustrelili predzadnji petek štiri železnične uradnike pri štaciji Pozo-Canada.

O zadevi *Arnimovi* se poroča, da ga imajo tako ostro v ječi, da zdaj nij nihče njegovih v zvezi z njim, niti ne žena ali sin. Iz Berlina se javlja, da mu bodo zdaj še vse pohištvo vzeli, ker sumijo, da so kje skrivni predalčki, kamor bi bil iskana pisma spravil.

Mala *Danska* država je dosegla, kakor dunajska „Tagespresse“ pripoveduje, velik triumpf, da se je ohola Nemčija, vsled pritožbe danskega poslanika v Berlinu, ponizala in glede nemškega preganjanja Dancev v severnem Šlezviku poboljšanje obljubila ter izrekla, kako „hrepeni“ z Dansko v dobrih razmerah ostati. — To je gotovo, da je vse to hinavstvo in da požrešna Nemčija ničesa bolj ne želi, nego Dance izpodriniti. Ali moč je slabša, nego apetit. Ker Angleži, Rusi in Švedi ne bi tega pustili, se Nemčija dela, kakor da bi sama rada hotela, kar prisiljena mora.

Dopisi.

Iz Zagreba 17. okt. [Izv. dopis.]

Denes so se začele narodne zastave po mestu razovešati. Tujih gostov je uže precej videti. Prvi so prišli Dalmatinci in zastopniki magjarskih vseučilišč iz Budim-Pešte in Kološvara. Dr. Molnar, umirovljeni pravoslavni učilišča v latinskem jeziku panegirikum, kateri sezavaljo svojih vzvišenih mislij in vprav Horacove poetične oblike zelo hvali. Na hrvatski jezik je ta poem po kanoniku Veburu preveden. Na dan otvorjenja bode v vseh cerkvah po celem deželi slovesna služba božja, ter se narodu pomen razlagal. V zadnji čas odložil se je tudi Strossmajer priti k slavnosti. Bal se je baje, da s svojo navzočnostjo ne bi našej vladi morebiti kakšne neprilike naredil, in za to je iz prvega okleval priti. Ko je pa ban Mazuranič ga z lastnoročnim pismom k slavnosti povabil, ob-

odprl svoje naročje, ko bi pred menoj stala žalovaje nad katero krivico, meni storjeno. Mati moja mi je dobro dokazala, kaj je ljubezen, stiskaje k svojim prsom pri prvi spravljeni besedi izgubljenega sina, ki jo je tako globoko v žalost pripravil. A mi je tudi takoj povedala, ko sem se o tebi zmenil, ali boš tudi ti odpustila: da se loči ljubičina ljubezen od materine. Zdaj izpoznavam, da je to res. Ne, ne, ti me nijsi nikoli ljubila; čut, ki te je k meni vabil, je bila le zakrita ošabnost pa ne udanost. Videla si me na prisloji popolnosti in tvoje tužno srce se je k meni povzdignilo; ko sem pa padel v tvojih očeh v senco navadnosti, postal vsakdanji človek, z ničemer se nad drugimi ne odlikujoč: tu si se ošabno od mene obrnila! Ne moje zadolženje, nego moja neskrbnost je raztrgala zvezo najinih src. Imaš se za blago, vzpenjaš se nad mene pa ne moreš niti mi odpustiti, ko sem se enkrat pred drugimi tvojega nizkega stanu sramoval; a

verjemi mi, ti nijsi nič boljša, nego sem bil jaz tedaj, kajti tudi ti svojo ljubezen k meni tajiš, sram te je nje, ker sem ti nizek. Ti hočeš ljubiti le viteza, modrijana, rešitelja ljudstva, pa ne moža, ki se ne odlikuje s posebno duševno močjo in izvrstnostjo, nego le z odkritosrčnim prizadevanjem. Le za las nijsi boljša od onih, ki ljubijo bogatega ženina in ko pride ob premoženje, ga zapuste; tudi ti ne ljubiš moža, njegovo bitost, ampak le zaklade njegove duše, da bi z njih svetloba padala na te in te oslavljalala...

Tu se je razlegal strel po hosti; svinec je daleč okolo Otika razletel ter učinil divjo oplašnost mej pticami, prebudivši jih z nedeljskega miru. Prestrašeni čvrčé in krokočejo ter zlete z ograjenih prebivališč ter se brumeče selé nižje v hosto. Otik si je segel na ramo ter obledel.

Ko se je tako strastno poganjal je sunil s puško ob drevo, petelinček je spustil in svinec mu je ramo plaznil.

Enefa je poskošila in videča, da mu začenja mej prsti na ramo položene roke kri teči, je obleдела kakor on. Urno se mu je približala, a nij mogla od prestrašenja nij besede pregovoriti, dala mu je le z migljajem znamenje, naj vzame roko z rame, ker je hoče ogledati.

Ali on se jej je hladno ognil in se branil njene pomoči.

„Le me vendar nikar nepotrebno ne mudite“, pravi Enefa nepotrpežljivo in tesnobno; „rano moram nemudoma preiskati, ter ako je v njej svinec, poskusiti, da bi ga z nje spravila, da se ne zapali ter vam več boleznij ne naredi nego je treba. Morda je tudi dosti globoka, nevarna...“

„Nikar se ne trudite, deklica; nikakor nečem, da bi si svoje čedne roke v krvi tako malopridnega človeka oskrunili.“

„Pustite zasmehovanje; zdaj nij časa zanj, in pokažite mi rano.“

Bodite prepričani, da bi se vendar lažje

rekel je priti, ter se pričakuje uže denes na večer. Njemu na čast zaključilo je naše mestno zastopstvo, da se ima naše južno gornjemestno sprehajališče (promenada) za prihodnje imenovati „Strossmajerjevo šetališče“. Vseučiliščna zgrada sicer še ni celotno dogotovljena, kar pa otvorjenja vseučilišča ne bo nič motilo. Za letos ne potrebuje vseučilišče itak več, kakor dve sobi za modroslovno fakulteto, in ti se uže kje godi najdeti. Vreme je, da ne more lepše biti. — Ravno čujem, da pride srbska deputacija iz Beograda k slavnosti otvorjenja, iz Novega Sada pa še ni nobene vesti.

Iz Zagreba 19. okt. [Izv. dopis.]
Denes so se odprla vrata hrvatskega vseučilišča Franje Josipa. Hrvatska vila povabila je muze v svoj borni hram. Otvorjenje hrvatskega vseučilišča je visoki mejnik v zgodovini hrvatskega naroda. Narod, imajoč vseučilišče, je gotovo kulturni narod, in vsak kulturni narod je gotovo tudi v političnem pogledu samostalen in neodvisen narod. Denes žanje hrvatski narod dozoreli plod četrdesetletnega dela, truda, znoja, borbe, preganjanja, žrtv...! Še pred četrdesetimi leti je bil hrvatski narod mrtva masa. Prvo seme je dr. Ljudevit Gaj v to mrtvo pa rodovitno maso vsadil. Seme je kličilo, rastlo, klasje pogajalo, in denes je žetev stoterega obroda. Gaj se pred četrdesetimi leti niti imena hrvatskega ni upal na svoj prapor napisati, tako globoko je ležalo tačas hrvatstvo v brezdnu, in denes je mladi orijaš! V četrdesetletjih je naprejeval mali, pozabljeni, zanemarjeni hrvatski narod toliko, kolikor drugi narodi, veliki, slavni, čislani narodi v četrdesetletjih! V očigled cele Evrope, v očigled celega izobraženega sveta odprla so se denes vrata hrama věd in umetnostij. Kakor so bili Hrvati do sedaj junaki na krvavem bojnem polju z britko čordo v roki, ravno tako bodo od sešmal junaki na kulturnem polju s peresom in s knjigo v roki. Napredek hrvatskega naroda je napredek celega jugoslovanstva. Hrvatsko vseučilišče bo približalo in negovalo tudi slovenske, srbske in bolgarske znanosti, in za to naj se z nami denes vesele tudi Slovenci, Srbi in Bolgari. — Slavnost se je uže včeraj začela. Ljubljanski „Sokol“ sprejel se je prvi na kolodvoru in sicer sijajno nav-

dušeno in bratski. Noll, sokolski vodja pozdravil je „brate Hrvate“ srčno, in isto tako srčno odzdravil mu je vodja hrvatskega Kola. Glede ljubljanskih Sokolcev je samo en glas po Zagrebu: da so izvrstni dečki. S „Sokolom“ prišlo je tudi mnogo drugih političnih in znanstvenih odličnikov. Videli smo Zarnika, Kosto, Lavriča, Murnika, Poklukarja, Dolence in še mnogo drugih. Sobota je prešla samo s pričakovanjem in sprejemanjem tujih gostov, katerih je vsak železnični vlak na stotine pripeljal. Ljubljanski „Sokol“ je pri teh sprejemih sodeloval. Denes še pred zorom so topovi naznanjevali začetek slavnosti. Ob devetih je bila v prestolnej cerkvi slovesna služba božja, potem inštalacija vseučilišnega rektorja v saborske dvorani pod zvonjenjem vseh zvonov, sedaj je banket v hrvatski kazini, na večer bo pa razsvetljava, bakljada in dijaški komers. Celi Zagreb je ves v banderih. Ne samo glavne ulice so okinčane, ampak tudi najbornejša predmestja nose na sebi znamenja današnje slavnosti. Ne samo palače so izvesile trobarvene narodne prapore, ampak tudi kočje slamnatih streh. Današnja slavnost je prava narodna in do sedaj najlepša zmaga v naši kulturni borbi. Naj nam ostane v vednem spominu.

Domače stvari.

— (Dr. Dominkušev interpelacija) stavljeno v štajerskem deželnem zboru zaradi germanizacije prinaša hrvatski „Obzor“ tudi celo in sicer v slovenskem jeziku.

— (Slovenščina ne obligatna predmet) na ljubljanski realki je ne samo krivično preziranje prvega deželnega jezika, nego daje celo potuho mnogim učencem, ki se slovenščine le iz lenobe učiti nečeje. — Leni dečki dobro vedo, da je slovenščina neobligatna, in da je le starši k temu učenju prisiliti morajo. Zavoljo tega pa nekateri prosijo in prosijo starše, da ne bi se je učili, in marsikatero mehko srce se neumni zahtevi otroški uda. Tak slučaj se je tudi te dni prigodil, ko se en fantek jokal in jokal ko ga je oče v slovensko uro zapisal. Naši germanizatorji pak otroško lenobo prav radi podpirajo, ako — gre le na stroške slovenskega jezika.

— (Iz Slapa pri Vipavi) se nam piše, da se bode poskušnja za tekoče I. leto

v tamošnji šoli, dne 29. t. m. zjutraj od 8. do 1. ure vršila, katere naj se obilo število za kmetijski napredek naše domovine zanimajočega se p. n. občinstva udeleži.

— (Okrajno Kozje-Sevnica-Brežiško) učiteljsko društvo ima v četrtek dne 22. t. m. v Rajhenburgu svoj shod.

— (Germanizacija?) Iz Ljutomer se nam piše: Pri našem okrajnem šolskem svetu se je uže pretresovalo, kako bi bilo mogoče več — nemščine v naše šole uvesti, zlasti to, ali bi se dala geometrija, risanje in telovadba v nemščini predovati. Okrajni šolski svet pak je to menunmo namero odločno odbil, ker se še s pomočjo materinega jezika v teh težkih predmetih pri kmetijski mladini le malo doseči more. — Pri nas se je bil glas razširil, da izvrsten učenec, ki je letos dovršil v Ljutomeru šolo, nij bil sprejet v Gradci v gimnazijo, in sicer vsled slabega znanja — nemščine. To je bila voda na mlin naših nasprotnikov, ki so bili takoj polni zabavljic na naše učiteljstvo. Toda ta glas se nij obistinil. Dotični učenec je napravil pismo preskušnje iz nemščine prav do bro in ustno „dovoljno“; da pa so se v Gradci obotavljali ga sprejeti, temu je bilo uže prenapolnenje razredov krivo, in to da se je bil malo pozno oglašil.

— (Germanizacija). Ministerstvo hoče v Gorici osnovati obrtniško in rokodelsko šolo z nemškim učnim jezikom. Komu? Kak uspeh bi imela taka šola mej našimi obrtniki in delavci, ki niti besede nemškega ne razumejo. Rokodelska šola je potrebna, ali v njej se mora podučevati v materinščini, drugače ne bo nobenega uspeha. Ministerstvo se je v tej zadevi obrnilo na tukajšnje kupčijsko zbornico; pa ta mu je odgovorila, da bi bila nemška obrtniška šola v Gorici prava anomalija. — Kadar človek vse meje krivice preseže, postane celo slep in — smešen.

— (Iz Gradca) se nam piše: V „Slov. Narodu“ uže omenjena prošnja graških slovenskih učiteljskih pripravnikov naj bi dobili podučevanje tudi v slovenščini, se je od deželnega šolskega nadzornika g. J. A. Rožeka tako rešilo, da bode g. prof. Ivan Miklošič iz Maribora naprošen, slovenskim kandidatom novo realno ali tako znano analitično-sintetično metodo v Gradec predavati

zacementa, ko bi bila še tako globoka in boleča, nego rana, katero ste mi vsekali s svojimi bodečimi besedami, ki je vsaka rezala in se v moje srce vrinila kakor sto britev.“

„Poglejte, kako vam curlja kri po suknji! Ne tratite časa brez potrebe in ne slabite se zastoj.“

„Kaj je na tem, če mi kri odteče? Naj mi izteče zastran mene vsa.“

„Kako le morete tak greh izgovoriti?! Res groza je, poslušati vas in to v takem trenutku, ko niste nikakor gotov, kako se vam končá. Bog ve, kakšna je rana, če nij jako jako huda in kaj se iz nje izvije! Le trenutek, edini trenutek mi stojte, le toliko, kar vam denem to ruto na ramo, ter vam jo zavežem. K sreči imam platneno.“

„Nečem da bi me obvezovali; nečem tega po nobenem načinu. Meni nij na življenji prav nič ležeče. Kaj je na tem spletenem svetu? Jaz bedak, sem skesano veroval, da nij na meni prav nič, da se moram

od drugih učiti; in občudoval sem njih čednosti — in glej! izpoznal sem, da so podobne milovim mehurčkom: svetijo se, ali ko se jih človek dotakne, premené se v kapljico pene! Ves ta svet je tak mehurček!“

„Za boga, ne razkačite se tako; to je jako nevarno pri ranah. Le edini trenutek počakajte v potrpežljivosti. Vem tukaj blizu za studenec, poletim tja kakor pušica in takoj bodem zopet tukaj z namočeno ruto.“

V Enefinem obrazu uže nij bilo niti koščeka ledu, ko je tako s sklenenimi rokami k njemu govorila; zato pa mnogo resničnega strahu in sočutja.

Ali Otik ne le da nij niti postal, niti počakal tudi edini zaželeni trenutek, nego ogledal se je, kje bi prišel od tod najbližje v dolino. Spoznavši, da po potu naravnost, začel je doli lezti po strmi skali, kjer so le koze lazile.

„Tud ne smete iti doli!“ kliče Enefa prestrašena. „Pot je samo kámenje, sami

prerivi in doli pridete k široki in globoki vodi. Dosti boljše pojedete po kosti, nij strmo, cesta je v senci in ugodna. Popeljem vas jaz, koder je najbližje.“

In Enefa je stegnila roke po njem z onim pogledom, katerega je drugekrat vselej v srce čutil, kakor kapljico rose. Zdaj ga pa nij ginil s staro čarovno močjo; da, morda ga on niti videl nij v svoji razkačenosti nad njeno prejšnjo trdovratnostjo. Opiraje se na nesrečno puško, spustil se je naglo z vrha doli, prijemaje se ob protje in grmovje. Enefa se je glasno vzdihujoča spustila za njim.

„Nesrečnež“, tožila je; „gotovo boste drago plačali svojo trdovratnost in dosti lahko se vam pripeti, kar si želite. Kako se solnce sem upira, kako gorite v obrazu. Menim, da se vam za malo časa spusti kri s curkom iz rane in bo hudo.“

(Konec prihodnjich.)

priti; ali pa da bodo pripravniki za nekaj časa k njemu v Maribor iti morali. Druge slovenske ure jim „ne more“ dati, ker nij nobenega sposobnega profesorja tukaj razven Macuna ki pa zaradi obilnih drugih opravkov tega prevzeti ne more. Rekel je vendar g. nadzornik Rožek pripravnikom, naj se pridno s privatnim učenjem slovensčine pečajo. To se bode tudi zgodilo, ako žele dobro oboroženi pred slovenski narod stopiti ter svojo nalogo izpolniti.“

— (Iz Zagorja) se nam piše: V tukajšnjem rudniku je zasulo denes necega rudokopa. Bil je sirotej v rovu ter kopal premog. Rov je bil opažen. A opaž bila je preslaba, kajti vsled pritiska je podrlo premogovo blato, ki je bilo nakopičeno za opažo, ter zasulo siromaka. Pomoč mu je bila takoj. Dobili so ga pol živega, a bila je uže nesreča; ko ga namerjajo potegniti iz jame, se v novo udere blato nanj. Izkopali so ga potem se ve da mrtvega. Zapustil je ženo in dvoje otrok.

— (Iz Ročinja) na Goriškem se nam piše: Pri nas uže dalje časa mej otroci vlada huda bolezen v vratu, naj si bode uže „angina“ ali difteritis. Toliko je gotovo, da je kužna in da otroci mrjo, da je groza. Neki dan so v naši vasi štirje ležali na deskah. A pri vsem tem naš župan neče obznaniti okrajnemu glavarstvu, da si občinari godrnjajo in ga na to nagovarjajo. Mož so menda preveč boji vladnim organom sitnosti delati, menda ga uže izkušnja uči, da pri našem okrajnem glavarji tisti župan največ velja, ki mu dá najmenj opraviti. — Toda pomisliti je treba, da tu gre za občni blagor.

Razne vesti.

* (Mejnarodna železnična konferenca.) Švica je misel sprožila, da se skliče kongres z zastopniki vseh držav v določbo edinstvenega železničnega postavođstva. Nemška država je ta predlog v principu uže sprejela in pričakuje se, da bodo druge države enako postopale.

* (Dolžina brzojavnih črt) na celej zemlji znaša sedaj po registrandu velicega generalnega štaba v Berlinu 576.000 kilometrov, mej tem, ko je drat proti 1,681.000 kilometrov dolg. Podvodne črte (črte pod morjem) so dolge 84.000 pri 500.000 kilometrov dratenem vodilo. Število telegrafskih uradov dvignulo se je do 25.0000, od kojih pride na Angleško 5098, Nemčijo 3726, Francijo 2620, Italijansko 1277, Avstrijsko-Ogersko 936, Belgijo 445. V teku enega leta

bode sada na celej zemlji proti 70 milijonov brzojavk odpravljenih.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni Revalescieri du Barry v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj, nego dojilniško mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescieri Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sečni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganju v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v glju. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih druŹtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescieri je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescieri du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimperm, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bohehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar pouŹiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescieri du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalescieri du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v

Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescieri). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescieri ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, bohehaje sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bohehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllnerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki VaraŹdin, na pljučnem kašlju in bohehanji dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznađejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescieri je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescieri-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradel bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celoveci P. Birnbacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 20. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	10 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	15
1860 drž. posojilo	108	75
Akcije narodne banke	981	—
Kreditne akcije	239	50
London	110	15
Napol.	8	87
C. k. cekini	—	—
Srebro	104	35

Z 1½ r. m. ali gl. 1 a. v. človek lahko poskusi srečo.

375.000 r. mark

kot največji dobitok podaja najnoveje veliko hamburško denarno srečkanje, s vladnim potrjenjem in garancijo.

Izmej 43.000 dobitkov, ki se v nekoliko mesecih izžrebajo, so naslednje glavne srečke k. m. 250.000, 125.000, 90.000, 60.000, 50.000, 40.000, 36.000, 30.000, 24.000, 20.000, 18.000, 15.000, 12.000, 203krat po 2400, 412krat 1200 itd.

Vsakemu se moji originalno državni losi izročé. (Ne primeriti s promesami). Za izplačo teh sreček daje vlada najbolje poročitvo, ter je razpošiljam na vse strani.

Izžrebanje sreček prvega razreda, kot je bilo uže določeno, bode v najbližji dobi.

1/4 orig. losa velja 2 tolarja ali 3¼ gold.

1/2 ali ¾ „ „ 1 „ 1¼ „

proti vpostanemu znesku.

Vsa naročila se točno in vestno izvršujejo, ter se vselej prilože tudi dotični izkazi.

Po ukončanem izžrebanji se pošlje vsakemu deležniku redni izkaz, dobitki se takoj izplačajo.

Toraj naj se vsakdo blagovoli takoj obrniti direktno na (281—2)

M. Steindecker,
Bank- und Wechsel-Geschäft
Hamburg
Dammthorstrasse 36.

TuŹci.

19. oktobra:

Evropa: Stemer iz Amsterdama. — Nasa z ženo iz Trsta. — Oblak iz Dunaja.

Pri Slonu: Burgstaler iz Trsta. — Sonenberg iz Čakovca. — Živko Skandolski iz Karlovca. — Mosic, posestnik iz Vipave.

Pri Maliči: Šubert iz Pešte. — Geringer, z ženo, Gebhard iz Trsta. — Reininger iz Dunaja. — Bauer iz Švajce. — Mulej iz Grada. — pl. Hrovat iz Bele cerkve.

Pri Zamorci: Kiršner iz Dunaja. — Pečnik. Bajec iz Celja. — Sušnik iz Zagorja.

Pri bavárskem dvoru: Žiher iz Kolosa.

Pri carju avstrijskem: Keršič iz Radovljice.

Franc Perko

v Celovecu.

trgovec s specerijskim in materialnim blagom, sprejme precej enega dečka za učenca

v svojo štacuno. Glavni pogoji so: Znati nemški in slovenski jezik, in znanje zadnjega naj pokaže mladenič s tem, da se s slovenskim pismom ponudi; terja se najmenj dva dobro dovršena razreda realke, poštenje, in dobrovoljno veselo srce, zakaj pustošni, čemrni ljudje nijso za ta stan.

(296—2)

V c. kr. avstrijskih državah od visocega ministerstva notranjega koncesijonirana

orlova linija.

Nemško transatlantično parobrodno društvo v Hamburgu.

Direktno poštno parobrodstvo

od Hamburga do Newjorka

brez da bi se mej potom v lukah mudili,

z nemškimi poštnimi parobrodi I. razreda, vsak po 3600 ton in 3000

efektivne konjske močij.

Goethe 29. oktobra. Herder 26. novembra.

Lessing 12. novembra. Schiller 10. decembra.

Pasažne cene: I. kajita pr. r. t. 165, II. kajita pr. r. t. 100,

zwischendeck pr. r. t. 30.

Natančneje povedo agenti društva kakor tudi

Direkcija v Hamburgu, St. Annen 4,

v Ljubljani: Karel Achtschin.

(172—8)

Pisma in telegrami naj se adresirajo: „Adler-Linie — Hamburg.“